

คู่มือการกำกับดูแลกิจการที่ดี
(CORPORATE GOVERNANCE MANUAL)

การทางพิเศษแห่งประเทศไทย
กระทรวงคมนาคม

สำนักพัฒนาการจัดการ
มีนาคม ๒๕๕๔

คำนำ

การทางพิเศษแห่งประเทศไทย (กทพ.) ตระหนักถึงความสำคัญของการกำกับดูแลกิจการที่ดี อันเป็นปัจจัยหลักสำคัญในการเสริมสร้างพัฒนาองค์กร บุคลากร และขับเคลื่อนการดำเนินงานให้มีการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน โดยได้รับความเชื่อถือและความไว้วางใจจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สาธารณชนและสังคมในวงกว้าง รวมถึงการเป็นที่ยอมรับ ในฐานะองค์กรที่สามารถตอบสนองความพึงพอใจและความคาดหวังของประชาชนและภาคธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสในการดำเนินธุรกิจและตรวจสอบได้

เพื่อให้การกำกับดูแลกิจการที่ดีเกิดขึ้นภายในองค์กร ตลอดจนสร้างผลประโยชน์สูงสุดต่อทั่วทั้งองค์กรให้สามารถดำเนินงานได้ตามวัตถุประสงค์ กทพ. จึงได้จัดทำคู่มือการกำกับดูแลกิจการที่ดีของ กทพ. ขึ้นเพื่อให้คณะกรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้าง กทพ. ได้ศึกษาทำความเข้าใจและนำไปสู่การส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของตน ได้อย่างถูกต้องทั่วทั้งองค์กร เพื่อสร้างแรงผลักดันองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศและยั่งยืน ให้สมกับที่เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจชั้นนำด้านการคมนาคมที่ประชาชนให้ความเชื่อมั่น

สำนักพัฒนาการจัดการ

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ วิสัยทัศน์และภารกิจ	๑
๑.๑ วิสัยทัศน์	๑
๑.๒ ภารกิจ	๑
๑.๓ ยุทธศาสตร์องค์การ	๑
บทที่ ๒ หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Corporate Governance)	
การทางพิเศษแห่งประเทศไทย	๓
๒.๑ นโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดี	๓
๒.๒ ความหมายของการกำกับดูแลกิจการที่ดี	๔
๒.๓ หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี	๔
บทที่ ๓ แนวทางการกำกับดูแลกิจการที่ดีของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย	๕
หมวดที่ ๑ การดำเนินการของภาครัฐในฐานะเจ้าของ	๖
หมวดที่ ๒ คณะกรรมการ	๘
๒.๑ องค์ประกอบของคณะกรรมการ	๘
๒.๒ การแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ/คณะที่ปรึกษา	๙
๒.๓ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ	๙
๒.๔ การประชุมคณะกรรมการ กทพ.	๑๐
๒.๕ การรายงานและการเปิดเผยข้อมูล	๑๑
๒.๖ การประเมินตนเอง	๑๑
๒.๗ จรรยาบรรณของคณะกรรมการการทางพิเศษแห่งประเทศไทย	๑๑
๒.๘ ค่าตอบแทน	๑๒
หมวดที่ ๓ รายงานทางการเงิน รายงานทางการบริหาร	
การควบคุมและการตรวจสอบภายใน	๑๓
๓.๑ รายงานทางการเงิน	๑๓
๓.๒ รายงานทางการบริหาร	๑๓
๓.๓ การควบคุมและการตรวจสอบภายใน	๑๔

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
หมวดที่ ๔ บทบาทต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	๑๕
หมวดที่ ๕ การเปิดเผยสารสนเทศและความโปร่งใส	๑๗
หมวดที่ ๖ ความขัดแย้งทางผลประโยชน์	๒๐
หมวดที่ ๗ การบริหารความเสี่ยง	๒๓
หมวดที่ ๘ จรรยาบรรณ	๒๖

บทที่ ๑ วิสัยทัศน์และภารกิจ

การทางพิเศษแห่งประเทศไทย หรือ กทพ. เป็นรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงคมนาคม ซึ่งดูแลการพัฒนาการคมนาคมขนส่งในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อันเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าและยั่งยืน โดยตลอดระยะเวลา ๓๘ ปีของการดำเนินงาน กทพ. ได้รับการยอมรับจากพนักงาน ผู้ใช้บริการ ภาครัฐ และสาธารณชนในวงกว้าง ถึงการเป็นองค์กรรัฐวิสาหกิจชั้นนำที่มีระบบการบริหารจัดการและการลงทุนที่ดีมีประสิทธิภาพ มีธรรมาภิบาล และให้บริการอย่างมีมาตรฐาน สามารถตอบสนองความต้องการในการเดินทางที่ทันสมัย สะดวกรวดเร็ว และปลอดภัย ตลอดจนบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนและภาคธุรกิจอันเนื่องมาจากปัญหาการจราจรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๑ วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์ของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย คือ “ทางเลือกที่คุ้มค่า พัฒนาก้าวไกล ใส่ใจสิ่งแวดล้อม”

๑.๒ ภารกิจ

๑. จัดให้มี พัฒนา/ปรับปรุงทางพิเศษให้เป็นไปตามมาตรฐานและปลอดภัย
๒. ให้บริการอย่างมีนวัตกรรมและคุณค่าเพิ่ม
๓. บริหารจัดการสินทรัพย์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการดำเนินธุรกิจทางพิเศษ และประโยชน์ต่อสังคม
๔. พัฒนาระบบการบริหารจัดการและการลงทุนเพื่อเพิ่มมูลค่าองค์กร

๑.๓ ยุทธศาสตร์องค์การ

การทางพิเศษแห่งประเทศไทย ได้กำหนดยุทธศาสตร์ดำเนินงาน ๓ ประการ ประกอบด้วย
ยุทธศาสตร์ที่ ๑: พัฒนาธุรกิจและบริการเพื่อสร้างรายได้ และเสริมสร้างคุณภาพการให้บริการ รวมทั้งแก้ปัญหาการจราจร

ยุทธศาสตร์ที่ ๒: เพิ่มประสิทธิภาพการบำรุงรักษา การควบคุมดูแลรักษาความปลอดภัย และคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อลดความสูญเสีย และเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ลูกค้า ประชาชน และสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ ๓: พัฒนาการบริหารจัดการ และกำกับดูแลองค์กรที่ดีเพื่อควบคุมต้นทุน และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอย่างคุ้มค่า และเสริมสร้างขีดความสามารถในการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งเสริมสร้างภาพลักษณ์องค์กร และคุณภาพชีวิตที่ดีแก่พนักงาน

อนึ่ง เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้ตามทิศทางองค์กรที่กำหนด และสอดคล้องกับสถานะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร จึงได้กำหนดเป้าประสงค์องค์กร ไว้ ๔ มุมมอง ตามหลักการของ Balance Scorecard (BSC) ได้แก่ ด้านคุณค่าองค์กรและการเงิน ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านกระบวนการทำงาน ด้านการเรียนรู้และพัฒนา โดยสอดคล้องรองรับกับยุทธศาสตร์ดำเนินงาน ๓ ประการ มีงานและกิจกรรมรองรับยุทธศาสตร์ดังกล่าวรวม ๑๑ งาน ๔๗ กิจกรรม ทั้งนี้เป้าประสงค์แต่ละด้านประกอบด้วย

๑. ด้านคุณค่าองค์กรและการเงิน

- ๑) งานพัฒนาทางพิเศษที่เปิดบริการแล้ว
- ๒) งานพัฒนาทางพิเศษสายใหม่
- ๓) งานการเงินและการลงทุน

๒. ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

- ๑) งานงบประมาณ
- ๒) งานบริหารจัดการสินทรัพย์ และพื้นที่เขตทางพิเศษ
- ๓) งานพัฒนาคุณภาพบริการและความปลอดภัย
- ๔) งานดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมรอบทางพิเศษ

๓. ด้านกระบวนการทำงาน

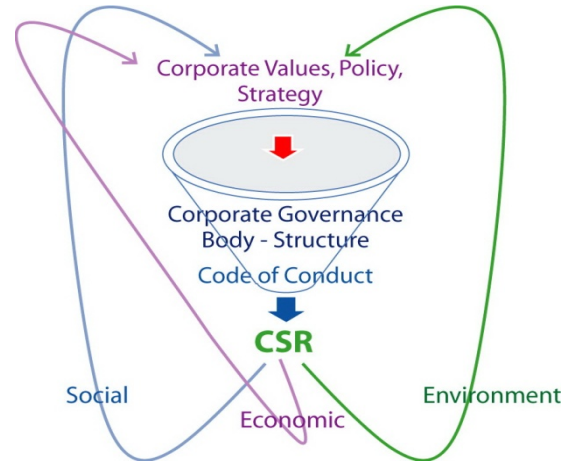
- ๑) งานกำกับดูแลองค์กรที่ดี
- ๒) งานบริหารจัดการบริษัทคู่ค้า

๔. ด้านการเรียนรู้และพัฒนา

- ๑) งานพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้
- ๒) งานบริหารการจัดการสารสนเทศ

บทที่ ๒ หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Corporate Governance) การทางพิเศษแห่งประเทศไทย

การทางพิเศษแห่งประเทศไทย (กทพ.) เป็นรัฐวิสาหกิจ ในสังกัดกระทรวงคมนาคม ภายใต้การกำกับดูแลของ กระทรวงการคลัง โดยมีสำนักงานคณะกรรมการนโยบาย รัฐวิสาหกิจ (สคร.) เป็นหน่วยงานหลักในการกำกับดูแลและ สนับสนุนให้ กทพ. มีระบบบริหารจัดการที่ดี มีความสามารถ ในการแข่งขัน เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ทาง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ บนพื้นฐานการดำเนินงานที่มี ประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล

โดยกลไกการขับเคลื่อนค่านิยม นโยบายและยุทธศาสตร์ขององค์กร (ตังภาพ) นั้นจะต้อง นำไปสู่การแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานด้าน CSR ขององค์กร สู่ค่านิยม นโยบาย และยุทธศาสตร์ขององค์กร โดยจะต้องนำทั้ง ๓ สิ่งนี้เข้ามาในการดำเนินงานภายใต้การกำกับดูแลกิจการ ที่ดีขององค์กร กลไกกำกับดูแลนั้นจะต้องสอดคล้องกับหลักการในการกำกับดูแลกิจการและ จรรยาบรรณเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งผลที่ได้คือ แนวทางการดำเนินงานด้าน CSR ขององค์กร และผลการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมนั้น ก็จะถูกนำกลับ ไปทบทวนที่นโยบาย ค่านิยมและยุทธศาสตร์ขององค์กรต่อไป เป็นลักษณะวงจรการพัฒนาที่เชื่อมโยง ระหว่างกัน

๒.๑ นโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดี

นับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งการทางพิเศษแห่งประเทศไทย (กทพ.) ให้มีความสำคัญต่อการกำกับและ ดูแลกิจการที่ดี โดยได้ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน ตลอดจนวางโครงสร้าง และวางระบบบริหารจัดการ ที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อให้การดำเนินงานที่หลักในการพัฒนาทางพิเศษให้ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล สามารถนำไปสู่การลดปัญหาการจราจร และเพิ่มมูลค่าในการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ของประเทศไทย ให้มีความเจริญก้าวหน้าและยั่งยืน โดยได้รับความเชื่อมั่น และไว้วางใจจากภาครัฐที่เป็นเจ้าของและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กรทุกกลุ่ม

ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดีของ กทพ. มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๑ คณะกรรมการ กทพ. จึงได้ให้ความเห็นชอบแนวทางการเสริมสร้าง การกำกับดูแลกิจการใน กทพ. ขึ้น และต่อมาเมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๓ คณะกรรมการ กทพ. ได้รับทราบนโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดี ซึ่งนโยบายนี้ได้ยึดหลักการและแนวทางการกำกับดูแลที่ดี ในรัฐวิสาหกิจ ปี ๒๕๕๒ ของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ ซึ่งภายใต้แนวทางดังกล่าวนี้ นำไปสู่กิจกรรม โครงการ แลแผนงานที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดีของ กทพ.

มีการพัฒนาอย่างมากและมีความต่อเนื่อง โดยเฉพาะในปี ๒๕๕๔ ที่ กทพ. ได้มีการจัดทำคู่มือ การกำกับดูแลกิจการที่ดีของ กทพ. เพื่อให้คณะกรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้าง กทพ. ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติและแสดงถึงการปฏิบัติงานที่ดี ปราศจากผลประโยชน์ทับซ้อน โปร่งใส เป็นธรรม และตรวจสอบได้ นอกจากนี้ยังได้จัดทำคู่มือจรรยาบรรณในการดำเนินงานของ กทพ. เพื่อส่งเสริมให้ คณะกรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้าง กทพ. ได้ทราบถึงหลักจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ และสามารถนำไปเป็นหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานและดำเนินชีวิตประจำวัน

๒.๒ ความหมายของการกำกับดูแลกิจการที่ดี

การกำกับดูแลกิจการที่ดี หมายถึง กระบวนการแห่งการกำกับดูแลและการควบคุมจากภายใน และภายนอกเพื่อประกันความสัมพันธ์ของคณะกรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้าง กทพ. ที่มีต่อภาครัฐซึ่งเป็นเจ้าของ ว่าจะเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน และคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียทุกกลุ่ม บนพื้นฐานของสำนึกและการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่ม มูลค่าและสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนขององค์กรและประเทศ

๒.๓ หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี

กทพ. ได้กำหนดหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ที่อยู่บนพื้นฐานความสอดคล้องกับหลักการและ แนวทางการกำกับดูแลที่ดีในรัฐวิสาหกิจ ปี ๒๕๕๒ ของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ ประกอบด้วยหลักสำคัญอันเป็นมาตรฐานสากล ๗ ประการ ได้แก่

๑. Accountability หมายถึง ความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ ความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติ หน้าที่และมีความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ทั้งด้านบวกและด้านลบ

๒. Responsibility หมายถึง ความสำนึกในหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติด้วยขีดความสามารถและ ประสิทธิภาพที่เพียงพอ

๓. Equity/Equitable Treatment หมายถึง การปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร โดยสุจริต และจะต้องพิจารณาให้เกิดความเท่าเทียมกัน เช่น การจัดซื้อจัดจ้างต้องให้ทุกคนได้รับความยุติธรรม และเท่าเทียมกัน หากมีการร้องเรียนต้องมีคำอธิบายได้ เป็นต้น

๔. Transparency หมายถึง ความโปร่งใสในการดำเนินงานและการเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญต่อ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๕. Value Creation หมายถึง การสร้างมูลค่าเพิ่มแก่องค์กร ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยการเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มมูลค่าใด ๆ นั้น จะต้องเป็นการเพิ่มความสามารถในทุกด้านเพื่อการแข่งขัน

๖. Ethics หมายถึง การส่งเสริมและพัฒนาการกำกับดูแลและจรรยาบรรณที่ดีในการดำเนิน กิจการ

๗. Participation หมายถึง การมีส่วนร่วม เช่น การส่งเสริมให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้มีโอกาส ในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการใด ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

บทที่ ๓
แนวทางการกำกับดูแลกิจการที่ดี
ของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย

เพื่อให้คณะกรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้าง กทพ. มีแนวปฏิบัติและแสดงถึงการปฏิบัติงานที่ดี ปราศจากผลประโยชน์ทับซ้อน โปร่งใส เป็นธรรมและตรวจสอบได้ ในคู่มือเล่มนี้ จึงได้จัดทำแนวทางและวิธีปฏิบัติ เพื่อให้คณะกรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้าง กทพ. ได้ศึกษาทำความเข้าใจและนำไปสู่การปฏิบัติ ๘ หมวด ดังนี้

หมวดที่ ๑ การดำเนินการของภาครัฐในฐานะเจ้าของ

หมวดที่ ๒ คณะกรรมการ

หมวดที่ ๓ รายงานทางการเงิน รายงานทางการบริหาร การควบคุมและการตรวจสอบภายใน

หมวดที่ ๔ บทบาทต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

หมวดที่ ๕ การเปิดเผยสารสนเทศและความโปร่งใส

หมวดที่ ๖ ความขัดแย้งทางผลประโยชน์

หมวดที่ ๗ การบริหารความเสี่ยง

หมวดที่ ๘ จรรยาบรรณ

หมวดที่ ๑ การดำเนินการของภาครัฐในฐานะเจ้าของ

ภาครัฐซึ่งเป็นเจ้าของรัฐวิสาหกิจนั้น เป็นตัวแทนของประชาชนที่ได้เลือกให้ภาครัฐเข้ามาทำงาน ซึ่งการกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจถือเป็นการทำหน้าที่ของรัฐที่มีต่อประชาชน ภาครัฐจึงได้กำหนดแนวนโยบายผู้ถือหุ้นภาครัฐขึ้น

“แนวนโยบายผู้ถือหุ้นภาครัฐ” หรือที่เรียกว่า Statement of Directions: SOD หมายถึง ความคาดหวังของภาครัฐในฐานะผู้ถือหุ้นที่มีต่อรัฐวิสาหกิจภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ของประเทศ ยุทธศาสตร์กระทรวงเจ้าสังกัด วัตถุประสงค์การจัดตั้ง การกิจและบทบาทของรัฐวิสาหกิจในปัจจุบัน เพื่อให้ภาครัฐนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจ เพื่อให้รัฐวิสาหกิจใช้เป็นกรอบของแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์องค์การให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐและยุทธศาสตร์ประเทศ ทั้งนี้ SOD แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ

๑) SOD ภาพรวม : เป็นความคาดหวังของภาครัฐที่มีต่อรัฐวิสาหกิจทุกแห่ง ในการที่จะให้รัฐวิสาหกิจเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ บนพื้นฐานการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล

๒) SOD รายสาขา : เป็นความคาดหวังของภาครัฐต่อรัฐวิสาหกิจในรายสาขาที่ครอบคลุมและเชื่อมโยงรัฐวิสาหกิจทุกแห่งในสาขานั้น ๆ โดยในแต่ละสาขาอาจมีกระทรวงเจ้าสังกัดมากกว่า ๑ แห่ง

๓) SOD รายแห่ง : เป็นความคาดหวังของภาครัฐในเชิงนโยบายต่อรัฐวิสาหกิจรายแห่งซึ่งจะมีลักษณะเฉพาะหรือเป็นประเด็นปัญหาที่เกิดจากผลการประเมินที่ผ่านมาของแต่ละรัฐวิสาหกิจ

ทั้งนี้ การมีแนวนโยบายผู้ถือหุ้นภาครัฐที่ชัดเจนจะช่วยทำให้ผู้บริหารรัฐวิสาหกิจมีกรอบในการปฏิบัติงาน และมีการส่งมอบผลงานที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายตามความคาดหวังของภาครัฐ

สำหรับ กทพ. เป็นรัฐวิสาหกิจหนึ่งในสาขาขนส่ง และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) ได้กำหนดแนวนโยบายผู้ถือหุ้นภาครัฐที่มีต่อ กทพ. ไว้ดังนี้ คือ

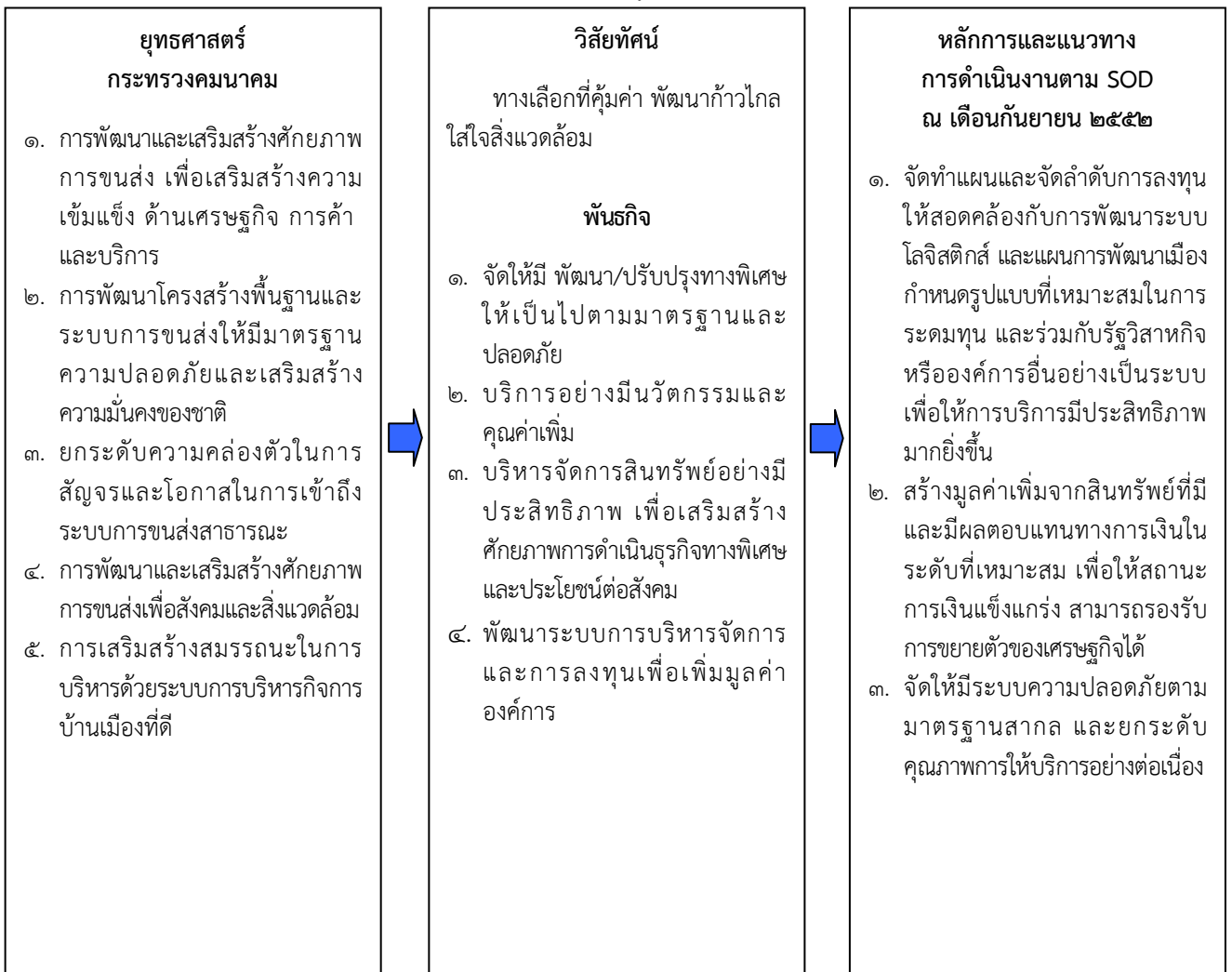
ภาพรวม : เป็นกลไกขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ บนพื้นฐานการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล

สาขาขนส่ง : พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบการขนส่งเพื่อเชื่อมโยงโครงข่ายและการให้บริการให้มีมาตรฐาน สนับสนุนบริการขนส่งมวลชนและการพัฒนาระบบโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน

กทพ. : พัฒนาโครงข่ายทางพิเศษเพื่อสนับสนุนการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และการพัฒนาเมือง รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินทรัพย์ที่มีให้มีผลตอบแทนทางการเงินในระดับที่เหมาะสม

หมวดที่ ๒ คณะกรรมการ

การกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการที่จะทำหน้าที่บริหาร กทพ. ที่ชัดเจน นำไปสู่ความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากภาครัฐและประชาชน อีกทั้งยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการยึดหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีในการบริหารองค์การ จึงได้มีการประมวลเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกรรมการและข้อกำหนดในรายละเอียดที่ชัดเจน เพื่อให้คณะกรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้าง กทพ. ได้ยึดถือปฏิบัติ ดังนี้

โครงสร้างและองค์ประกอบของคณะกรรมการ

๒.๑ องค์ประกอบของคณะกรรมการ

๒.๑.๑ องค์ประกอบของคณะกรรมการ กทพ. การแต่งตั้งคณะกรรมการ กทพ. เป็นไปตามพระราชบัญญัติการทางพิเศษแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งประกอบด้วย ประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงคมนาคม ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินสี่คนเป็นกรรมการ และผู้ว่าการเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยคณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๒.๑.๒ ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ว่าการ ต้องมีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการบริหาร วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ การผังเมือง เศรษฐศาสตร์ การคลัง หรือนิติศาสตร์ โดยประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ นอกจากนี้ยังต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- ๑) เป็นพนักงานหรือลูกจ้าง
- ๒) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- ๓) เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญา กับ กทพ. หรือในกิจการที่กระทำให้แก่ กทพ.

หรือในกิจการที่มีสภาพอย่างเดียวกันและมีลักษณะเป็นการแข่งขันกับกิจการของ กทพ. ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม เว้นแต่เป็นเพียงผู้ถือหุ้นเพื่อการลงทุนโดยสุจริตในบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด ที่กระทำการอันมีส่วนได้ส่วนเสียเช่นว่านั้นก่อนวันที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการหรือเป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายให้เป็นประธานกรรมการหรือกรรมการในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่ กทพ. เป็นผู้ถือหุ้น หรือในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่มีสัญญา ร่วมงานหรือสัญญาสัมปทานกับ กทพ.

๒.๑.๓ คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจควรประกอบด้วยกรรมการที่เป็นอิสระจากภายนอกอย่างน้อยหนึ่งในสามของกรรมการทั้งหมด โดยกรรมการที่เป็นอิสระจากภายนอกอย่างน้อยหนึ่งคน ควรแต่งตั้งจากบัญชีรายชื่อกรรมการรัฐวิสาหกิจที่กระทรวงการคลังจัดทำขึ้น

๒.๑.๔ วาระการดำรงตำแหน่ง ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทน หรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว เมื่อครบกำหนดตามวาระดังกล่าว หากยังมีได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

๒.๑.๕ ความเป็นอิสระของคณะกรรมการ กทพ. หมายถึง การปราศจากความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ความคาดหวังผลประโยชน์และผลประโยชน์ทับซ้อนทั้งทางตรงและทางอ้อมใด ๆ จากการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ที่อาจส่งผลต่อการใช้ดุลยพินิจที่เป็นอิสระหรือผลักดันหรือขัดขวางการดำเนินการต่าง ๆ ของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย

๒.๒ การแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ/คณะที่ปรึกษา

เพื่อประโยชน์แห่งกิจการของ กทพ. ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดของ กทพ. และกำหนดค่าตอบแทนอนุกรรมการตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด และกำหนดค่าตอบแทนที่ปรึกษา โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

๒.๓ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ

คณะกรรมการ กทพ. ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๙ แห่ง พระราชบัญญัติการทางพิเศษแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ และสอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องแนวทางการกำกับดูแลที่ดีในรัฐวิสาหกิจ โดยคำนึงถึงความระมัดระวัง (Duty of Care) มีทักษะ (Skills) และด้วยความซื่อสัตย์สุจริต (Duty of Loyalty) เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย โดยมีหน้าที่ดังนี้

๒.๓.๑ ประธานกรรมการ เป็นผู้นำและเสริมสร้างให้คณะกรรมการสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในการสร้างประสิทธิผลอันดีแก่ กทพ.

๒.๓.๒ คณะกรรมการ กทพ. ให้ความสำคัญกับการเป็นผู้นำในการกำหนดให้มีวิสัยทัศน์ทิศทาง กลยุทธ์ นโยบาย มีการแสวงหาข้อมูล รับผิดชอบต่อองค์การโดยรวม

๒.๓.๓ ให้ความเห็นชอบกับกลยุทธ์ นโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายและแผนงานต่าง ๆ ที่สำคัญ ดูแลติดตามการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ โดยให้มีวาระการรายงานในการประชุมประจำเดือน

๒.๓.๔ กำกับดูแลระบบบัญชี รายงานทางการเงิน และการสอบบัญชีให้มีความเชื่อถือได้ โดยให้มีคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อดูแลเรื่องระบบบัญชี การรายงานทางการเงิน การสอบบัญชี การควบคุมและการตรวจสอบภายใน การบริหารความเสี่ยง และการกำกับดูแลกิจการที่ดี

๒.๓.๕ กำกับดูแลและตรวจสอบการใช้ทรัพย์สินของ กทพ. ให้ถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุด

๒.๓.๖ กำกับดูแลการบริหารงานบุคคล โดยให้ความเห็นชอบในเรื่องของโครงสร้างองค์กร การดำรงตำแหน่ง โครงสร้างอัตราเงินเดือน การแต่งตั้งและบดลงโทษผู้บริหารระดับสูง การพิจารณาอุทธรณ์ คำสั่งลงโทษพนักงาน การเกษียณอายุก่อนกำหนด

๒.๓.๗ การจัดตั้งคณะกรรมการย่อย และคณะอนุกรรมการชุดต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องและตามที่คณะกรรมการ กทพ. มอบหมายเพื่อประโยชน์สูงสุดของ กทพ.

๒.๓.๘ คัดเลือกผู้ว่าการ กทพ. และกำหนดค่าจ้างหรือผลประโยชน์อื่นรวมทั้งเงินเดือนการจ้าง และการเลิกจ้าง การประเมินผลงานโดยสม่ำเสมอ โดยผ่านคณะกรรมการสรรหาผู้บริหารของ กทพ. คณะอนุกรรมการพิจารณากำหนดค่าตอบแทน

๒.๔ การประชุมคณะกรรมการ กทพ.

๒.๔.๑ กำหนดให้มีการประชุมคณะกรรมการอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง โดยจัดทำปฏิทินการประชุมประจำปีและทำเป็นหนังสือแจ้งให้กรรมการทราบล่วงหน้าภายหลังการประชุมครั้งที่ผ่านมาไม่น้อยกว่า ๓ วัน สำหรับระเบียบวาระและเอกสารการประชุมให้จัดส่งล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๗ วัน เว้นแต่ในกรณีพิเศษกำหนดให้แจ้งระเบียบวาระให้กรรมการทราบในขณะที่เข้าประชุมได้

๒.๔.๒ กำหนดให้ประธานกรรมการเป็นผู้ให้ความเห็นชอบในการจัดเรื่องเข้าวาระการประชุม

๒.๔.๓ ในการประชุม จะต้องกำหนดเวลาการประชุมให้มีความเหมาะสมเพียงพอสำหรับการนำเสนอเอกสารข้อมูล และการอภิปรายปัญหาที่สำคัญ

๒.๔.๔ ในการประชุมทุกครั้งจะต้องมีกรรมการเข้าประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง จึงจะครบองค์ประชุม โดยประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่หรือไม่สามารถร่วมประชุมได้ ให้มอบหมายกรรมการผู้หนึ่งซึ่งมิใช่ผู้ว่าการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมแทนเป็นการชั่วคราว จนกว่าประธานกรรมการจะมาร่วมประชุมด้วยได้หรือจนกว่าจะเลิกประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการมิได้มอบหมายให้กรรมการผู้ใดทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการผู้หนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

๒.๔.๕ คณะกรรมการอาจขอความเห็นที่เป็นอิสระจากที่ปรึกษาภายนอกหากจำเป็น

๒.๔.๖ การลงมติในการพิจารณาปัญหาที่ต้องอาศัยมติหรือความเห็นชอบของคณะกรรมการให้ถือเอาเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมเป็นผู้ออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นการชี้ขาด

๒.๕ การรายงานและการเปิดเผยข้อมูล

คณะกรรมการ กทพ. ต้องกำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใสไว้ในรายงานประจำปี โดยข้อมูลเหล่านี้ได้แก่

- รายชื่อกรรมการอิสระ (ถ้ามี)
- ประวัติของกรรมการทุกคนโดยละเอียด
- รายงานค่าตอบแทน
- รายงานผลการดำเนินงานในปีที่ล่วงมา คำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการ และแผนงาน/โครงการ
- รายงานทางการเงินโดยแสดงควบคู่กับรายงานผู้สอบบัญชี

๒.๖ การประเมินตนเอง

คณะกรรมการ กทพ. ต้องจัดให้มีการประเมินตนเอง (Self Assessment) ทั้งแบบรายคณะและรายบุคคล ๖ เดือนต่อครั้ง ทั้งนี้ ผลการประเมินตนเองของกรรมการจะเป็นความลับ และฝ่ายเลขานุการของ กทพ. จะเป็นผู้รวบรวมรายงานผลให้กรรมการทุกท่าน และส่งกระทรวงเจ้าสังกัดและกระทรวงการคลังต่อไป และนำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการ กทพ. เพื่อทราบและพิจารณาร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง

๒.๗ จรรยาบรรณของคณะกรรมการการทางพิเศษแห่งประเทศไทย

คณะกรรมการ กทพ. ให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างธรรมาภิบาลหรือการกำกับดูแลกิจการที่ดีภายในองค์กร และการบริหารที่มีความรับผิดชอบและโปร่งใส ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่ความน่าเชื่อถือและแสดงถึงความรับผิดชอบและประสิทธิภาพของคณะกรรมการ กทพ. จึงกำหนดมาตรฐานจรรยาบรรณของกรรมการ กทพ. เพื่อปฏิบัติ ดังนี้

๒.๗.๑ การปฏิบัติหน้าที่

- ๑) กรรมการต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ และข้อบังคับของ กทพ. ยบยกรวมทั้งนโยบายของรัฐบาล
- ๒) กรรมการต้องอุทิศเวลา และทุ่มเทการปฏิบัติหน้าที่ที่จำเป็นให้กับ กทพ. อย่างเต็มที่และปฏิบัติหน้าที่เต็มความสามารถ
- ๓) กรรมการต้องมุ่งมั่นที่จะป้องกันและจัดการกระทำที่ส่อไปในทางทุจริตโดยถือเป็นกรณีที่ต้องดำเนินการอย่างรวดเร็ว เพื่อสร้างค่านิยมและภาพลักษณ์ที่ดีของ กทพ.
- ๔) กรรมการต้องใช้ดุลพินิจและวิจรรณญาณอย่างสุจริตใจในการพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการที่สำคัญของ กทพ. และมีอิสระในการตัดสินใจ
- ๕) กรรมการต้องมีจิตสำนึกในการใช้ความมีเหตุผลที่สมควรในการพิจารณาตัดสินปัญหาของ กทพ. ที่เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก
- ๖) กรรมการต้องกำกับการดูแลการดำเนินงานของ กทพ. ให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณธรรม และจรรยาบรรณ

๒.๗.๒ การรักษาผลประโยชน์ กรรมการต้องรักษาผลประโยชน์ของรัฐ ส่วนรวม และ กทพ.

๒.๗.๓ ความซื่อสัตย์สุจริตและคุณธรรม กรรมการต้องมีความซื่อสัตย์ เป็นผู้มีคุณธรรม
วางตัวเป็นกลาง กระทำหน้าที่ด้วยความโปร่งใส

๒.๗.๔ การไม่มีส่วนได้ส่วนเสียและการแข่งขัน กรรมการต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจการ
ที่เกี่ยวข้องกับ กทพ. หรือในกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับ กทพ. ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือ
โดยทางอ้อม

๒.๗.๕ การขัดกันซึ่งผลประโยชน์ กรรมการต้องหลีกเลี่ยงการขัดแย้งผลประโยชน์ส่วนตน
กับผลประโยชน์ส่วนรวมของ กทพ.

๒.๘ ค่าตอบแทน

ค่าเบี้ยประชุมกรรมการและอนุกรรมการ และเงินโบนัสกรรมการ เป็นไปตาม
มติคณะรัฐมนตรี และหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด

หมวดที่ ๓ รายงานทางการเงิน รายงานทางการบริหาร การควบคุมและการตรวจสอบภายใน

การทางพิเศษแห่งประเทศไทยให้ความสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูล เพื่อให้ภาครัฐซึ่งเป็นเจ้าของประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม ได้รับทราบผลการดำเนินงานของ กทพ. อย่างไรก็ตามจึงกำหนดให้มีการจัดทำรายงานทางการเงิน รายงานทางการบริหาร การควบคุมและการตรวจสอบภายใน โดยมีแนวทางที่นำไปสู่การปฏิบัติดังนี้

๓.๑ รายงานทางการเงิน

กทพ. ต้องจัดให้มีรายงานทางการเงิน รายงานทางการบริหารที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ ทันเวลา มีรูปแบบที่เหมาะสมกับการใช้งานสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ดังนี้

๓.๑.๑ งบการเงิน ประกอบด้วย งบดุล งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด และหมายเหตุประกอบงบการเงิน จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๓ และระเบียบว่าด้วยการบัญชีและการเงินของรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

๓.๑.๒ คณะกรรมการตรวจสอบ มีหน้าที่กำกับดูแลและสอบทานกระบวนการจัดทำรายงานทางการเงิน เพื่อเสริมสร้างให้การทางพิเศษแห่งประเทศไทยมีกระบวนการกำกับดูแลกิจการที่ดี ซึ่งปฏิบัติตามกฎบัตรคณะกรรมการตรวจสอบ กทพ.

๓.๑.๓ จัดทำงบการเงินประจำไตรมาส และส่งให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน กระทรวงการคลัง และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ภายใน ๔๕ วัน นับจากวันสิ้นงวด

๓.๑.๔ จัดทำงบการเงินประจำปี

๓.๑.๕ รายงานการวิเคราะห์ทางการเงินและการดำเนินงาน จัดทำเป็นรายเดือน และรายปี เพื่อนำเสนอคณะกรรมการ กทพ. ผู้บริหารระดับสูง กระทรวงการคลังและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

- ๑) ความสามารถในการสร้างกำไร (Profitability)
- ๒) การจัดสรรกำไร (Changes in Retained Earnings)
- ๓) ฐานะทางการเงิน (Financial Position)
- ๔) อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratios)
- ๕) อัตรากำลัง (Personnel Strength)

๓.๒ รายงานทางการบริหาร

กทพ. ต้องจัดให้มีรายงานทางการบริหารดังนี้

๓.๒.๑ ด้านบริการ ประกอบด้วย ข้อมูล สถิติและข้อร้องเรียนต่าง ๆ ที่ได้รับการแก้ไข ข้อร้องเรียนเรื่องการให้บริการตามมาตรฐานสากล

๓.๒.๒ ด้านบัญชีและการเงิน ประกอบด้วย ข้อมูล สถิติ และสารสนเทศที่เกี่ยวกับแผนและงบประมาณประจำปี แผนการจัดซื้อ/จัดจ้างและแผนการจ่ายเงิน งบประมาณการรายได้และค่าใช้จ่าย ประจำปีงบประมาณ งบประมาณการงบกระแสเงินสด การดำเนินงานโครงการเงินกู้ การวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน เป็นต้น

๓.๒.๓ ด้านทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วย ข้อมูล สถิติ และสารสนเทศที่เกี่ยวกับด้านบุคลากร และแรงงานสัมพันธ์ เช่น โครงสร้างองค์การ แผนแม่บทด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ กรอบอัตรากำลัง สถิติเกี่ยวกับพนักงาน แผนการฝึกอบรม เป็นต้น

๓.๓ การควบคุมและการตรวจสอบภายใน

กทพ. มีหน้าที่รับผิดชอบที่จะต้องจัดให้มีการควบคุมภายในและประเมินผลการควบคุมภายในทั่วทั้งองค์การ รวมทั้งการสร้างบรรยากาศที่เอื้อให้เกิดสภาพแวดล้อมของการควบคุมที่ดี ส่งเสริมในเรื่องของความซื่อสัตย์ คุณธรรม และจริยธรรม ให้พนักงานทุกระดับ มีจริยธรรมและคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ แต่ขณะเดียวกันยังคงรักษาความคล่องตัวและความมั่นใจในการทำงานว่า การบริหารงานเป็นไปอย่างโปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การควบคุมภายในที่จัดวางไว้ในระบบการปฏิบัติงาน (Build in) เป็นไปตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่เป็นสากล และสอดคล้องกับระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วย การกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งมีการกำหนดให้ครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญ ๕ ประการ ดังนี้

- ๑) สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)
- ๒) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
- ๓) กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)
- ๔) สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communications)
- ๕) การติดตามประเมินผล (Monitoring)

กทพ. ได้จัดให้มีสำนักตรวจสอบ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยมีภารกิจในการบริการให้คำปรึกษา (Consulting Service) และการบริหารให้ความเชื่อมั่น (Assurance Service) แก่หน่วยงานต่าง ๆ ของ กทพ. เพื่อเพิ่มมูลค่าและปรับปรุงการดำเนินงานของ กทพ. ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดด้วยการประเมินความมีประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารความเสี่ยง กระบวนการควบคุมภายในและกระบวนการกำกับดูแลกิจการที่ดีขององค์การ ซึ่งสำนักตรวจสอบปฏิบัติงานตรวจสอบตามแผนการตรวจสอบอย่างเป็นอิสระและเที่ยงธรรม รวมทั้งเป็นไปตามมาตรฐานการประกอบวิชาชีพตรวจสอบภายใน โดยแผนการตรวจสอบได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการตรวจสอบและมีการรายงานผลการตรวจสอบต่อผู้บริหาร คณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการ กทพ. ซึ่งเป็นไปตามกฎบัตรของสำนักตรวจสอบ นอกจากนี้สำนักตรวจสอบต้องปฏิบัติงานเพื่อสนับสนุนภาระหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยมีผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบ ทำหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบ

หมวดที่ ๔ บทบาทต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การดำเนินธุรกิจย่อมมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายกลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มมีวัตถุประสงค์และความคาดหวังจากองค์การที่ต่างกัน คณะกรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้าง กทพ. มีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินงานและบริหารจัดการด้วยหลักคุณธรรม มีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยคำนึงถึงกฎหมาย และข้อกำหนดทางจรรยาบรรณเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างองค์การและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำไปสู่ความมั่นคงของธุรกิจ

ทั้งนี้ จากการทำการศึกษามีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขั้นต้น ทั้งด้านความสัมพันธ์ในเชิงผลกระทบตามกลุ่มอิทธิพลและความสนใจ และตามประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม สามารถกำหนดกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ กทพ. ออกเป็น ๗ กลุ่มหลัก ได้แก่ ผู้ใช้บริการทางพิเศษ ภาครัฐในฐานะเจ้าของ พนักงาน (ผู้บริหาร สภาพแรงงาน พนักงานและลูกจ้าง) ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเวนคืนคู่มือ ชุมชนรอบเขตทางพิเศษ และสังคม

วิธีปฏิบัติ

กทพ. มีนโยบายในการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม โดยคำนึงถึงสิทธิของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม ตามแนวทางดังต่อไปนี้

ผู้ให้บริการทางพิเศษ :	ปฏิบัติต่อผู้ให้บริการทางพิเศษอย่างเอาใจใส่ ซื่อสัตย์ โปร่งใส และรับผิดชอบต่อผู้ให้บริการทางพิเศษ ให้การบริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน ดูแลพัฒนาสิ่งแวดล้อมรอบเส้นทางและปฏิบัติตามเงื่อนไขและข้อตกลงที่มีต่อผู้ให้บริการทางพิเศษอย่างเคร่งครัด รวมถึงรับฟังและมีช่องทางรับข้อร้องเรียน
ภาครัฐในฐานะเจ้าของ :	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ โปร่งใส คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนและภาครัฐ
พนักงาน (ผู้บริหาร) : สภาพแรงงาน พนักงาน และลูกจ้าง)	ปฏิบัติต่อพนักงาน (ผู้บริหาร สภาพแรงงาน พนักงานและลูกจ้าง กทพ.) อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม ทั้งในด้านโอกาส ผลตอบแทน การพัฒนา ศักยภาพ การพัฒนาคุณภาพชีวิต ความปลอดภัยในการทำงาน และสร้างการมีส่วนร่วม

- ผู้ที่ได้รับผลกระทบ : ปฏิบัติต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเวนคืนก่อสร้างโครงการทางพิเศษสายใหม่ โดยเข้าไปรับฟังปัญหา ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อวิถีชีวิต เพื่อมากำหนดสร้างแนวทางเยียวยา และแก้ไขหรือบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้นให้น้อยที่สุด
- คู่ค้า : ปฏิบัติและดำเนินธุรกิจต่อคู่ค้า (คู่สัมปทาน เจ้าหนี้) ด้วยความยุติธรรม ไม่เอาเปรียบเอาเปรียบ เคารพและปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญาที่กำหนดไว้
- ชุมชนรอบเขตทางพิเศษ : ปฏิบัติต่อชุมชนรอบเขตทางพิเศษอย่างเอาใจใส่ สร้างการมีส่วนร่วม คำนึงถึงผลกระทบ มีความรับผิดชอบต่อชุมชนฯ และผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และเท่าเทียม และมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ความปลอดภัยให้ชุมชนฯ
- สังคม : ปฏิบัติและให้ความสำคัญต่อสังคมอย่างเอาใจใส่ และมีความรับผิดชอบต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมถึงให้ความห่วงใย รับฟังร่วมดูแล สร้างสรรค์และพัฒนาสังคมให้ยั่งยืน

หมวดที่ ๕ การเปิดเผยสารสนเทศและความโปร่งใส

ข้อมูลสารสนเทศขององค์กร มีความสำคัญต่อการตัดสินใจในการบริหารงาน และการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กร สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ทั้งภายในและภายนอก ซึ่ง กทพ. ตระหนักในหน้าที่ในการให้บริการข้อมูลสารสนเทศที่เหมาะสม ถูกต้อง เชื่อถือได้และทันเวลากับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายด้วยความเป็นธรรม เท่าเทียมกัน ตลอดจนดำเนินการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๓ กทพ. ได้จัดตั้งสำนักข้อมูลข่าวสารขึ้นเพื่อรับผิดชอบการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ ด้วย

วิธีปฏิบัติ

๑) การเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศและความโปร่งใส

กทพ. ได้จัดตั้งสำนักข้อมูลข่าวสารขึ้น เพื่อให้ กทพ. มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ รวมทั้งรับข้อร้องเรียนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของ กทพ. ทั้งนี้ จึงกำหนดวิธีปฏิบัติในการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศและความโปร่งใส ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และแนวทางการกำกับดูแลที่ดีในรัฐวิสาหกิจ ซึ่งกำหนดโดยกระทรวงการคลัง ประยุกต์กับวิธีปฏิบัติที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งกำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ โดยการจัดให้มีช่องทางการเผยแพร่สารสนเทศทางการเงินและมีใช้การเงินด้วยข้อมูลที่มีสาระสำคัญอย่างเพียงพอ เชื่อถือได้ เป็นปัจจุบันและโปร่งใส เพื่อให้ผู้ที่ต้องการใช้งานทั่วไปได้รับหรือสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกในเวลาที่ต้องการ

๒) การจัดระบบการส่งผ่านข้อมูลและการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

กทพ. จัดให้มีระบบการส่งผ่านข้อมูลและการปรับปรุงข้อมูล (Update) โดยจัดให้มีผู้รับผิดชอบในการจัดเตรียมข้อมูลและการปรับปรุงข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้อง รวดเร็ว ทันเวลา รวมทั้งมีการพิจารณากรณีของข้อมูลที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดทำขึ้นและมีการเปิดเผยไปยังหน่วยงานอื่นภายใน กทพ. เพื่อให้ข้อมูลมีความซ้ำซ้อนหรือแตกต่างกัน

๓) การจัดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลสารสนเทศ

กทพ. ได้จัดให้มีกองประชาสัมพันธ์ สำนักผู้ว่าการ เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของ กทพ. โดยเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้สาธารณชนทราบ (ประสานการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารร่วมกับสำนักข้อมูลข่าวสาร) เพื่อสร้างความเข้าใจ ความศรัทธา และให้การสนับสนุนการดำเนินงานของ กทพ. นอกจากนี้ กทพ. ยังได้จัดตั้งสำนักพัฒนาธุรกิจและการตลาดขึ้น เพื่อส่งเสริมกิจกรรมด้านการตลาดของ กทพ. รวมถึงการส่งเสริมพนักงานให้มีคุณภาพ อุทิศตนให้แก่องค์กร และเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างพนักงาน อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติงาน

๔) บริหารจัดการการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นระบบ

นอกเหนือจากการจัดตั้งสำนักข้อมูลข่าวสารแล้ว กทพ. ได้แต่งตั้ง “คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของ กทพ.” โดยมีรองผู้ว่าการฝ่ายกฎหมายและกรรมสิทธิ์ที่ดิน เป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการฝ่าย/สำนัก เป็นกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักข้อมูลข่าวสาร เป็นกรรมการและเลขานุการ และหัวหน้าแผนกวิเคราะห์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่ง กทพ. ได้รายงานผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ ต่อสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการและกระทรวงคมนาคม ภายในเดือนตุลาคมเป็นประจำทุกปี และได้สรุปผลการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ ไว้ในรายงานประจำปีด้วย

๕) พัฒนาระบบสารสนเทศบน Website ของ กทพ.

กทพ. ได้ดำเนินการปรับปรุงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารบนเว็บไซต์ของ กทพ.(www.exat.co.th) ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้แก่ จัดทำสรุปผลการจัดซื้อจัดจ้าง การประกาศประกวดราคา การสอบราคา และผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างในรอบเดือน เพื่อดำเนินการเผยแพร่บนหน้าแรกของเว็บไซต์ของ กทพ. เป็นประจำ นอกจากนี้ กทพ. ยังจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ให้กับผู้บริหารและพนักงานเป็นประจำอย่างต่อเนื่องทุกปี ซึ่งเป็นไปตามตัวชี้วัดระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ และแนวทางการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของรัฐวิสาหกิจด้วย

๖) ช่องทางการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศ

กทพ. ได้ดำเนินการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นการทั่วไปให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (Stakeholders) และประชาชนทั่วไป ช่องทางการประชาสัมพันธ์ภายใน ได้แก่ E-mail โทรศัพท์ โทรสาร เอกสาร ข่าวประชาสัมพันธ์ ระบบเครือข่ายภายในองค์กร (Intranet) และป้ายดิจิตอล LCD (EXAT DIGITAL SIGNAGE) รวมทั้งช่องทางประชาสัมพันธ์ภายนอกในรูปแบบและสื่อต่าง ๆ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร รายงานประจำปี เว็บไซต์ของ กทพ. (www.exat.co.th) ราชกิจจานุเบกษา ตลอดจนจัดตั้ง “ศูนย์บริการข้อมูลผู้ใช้ทางพิเศษ” (EXAT Call Center) ในสังกัดแผนกบริการข้อมูลผู้ใช้ทางพิเศษ สำนักข้อมูลข่าวสาร เพื่อบริการข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ใช้ทางพิเศษ สอบถามและรายงานสภาพการจราจร รับแจ้งอุบัติเหตุ และการประสานงานช่วยเหลือต่าง ๆ บนทางพิเศษ รับเรื่องร้องเรียนและข้อเสนอแนะตลอด ๒๔ ชั่วโมง ทางโทรศัพท์หมายเลข ๑๕๔๓

สำหรับข้อมูลสารสนเทศที่เปิดเผยของ กทพ. ได้แก่ ข้อมูลทางการเงิน เช่น แผนและงบประมาณ งบการเงิน รายงานทางการเงิน ข้อมูลทางการบริหารและการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น รายงานเกี่ยวกับพัสดุ ข้อมูลตามโครงสร้างและการจัดแบ่งส่วนงาน สัญญาโครงการทางพิเศษ แผนงานโครงการต่าง ๆ ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ข้อมูลเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ดี เช่น จรรยาบรรณสำหรับผู้บริหารและพนักงาน กทพ. ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน ข้อมูลทั่วไป เช่น ข้อมูลตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ข้อมูลเกี่ยวกับการบริการผู้ใช้ทางพิเศษ ข้อมูลสภาพการจราจร เป็นต้น

หมวดที่ ๖ ความขัดแย้งทางผลประโยชน์

การทางพิเศษแห่งประเทศไทย มีนโยบายที่มีให้คณะกรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้าง กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ขององค์การ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมและมีให้คณะกรรมการ ผู้บริหาร พนักงานและลูกจ้าง กทพ. กระทำการใด ๆ อันเป็นการหาผลประโยชน์ส่วนตน ดังนั้น เพื่อให้ทุกส่วนงานมีความเข้าใจและปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน กทพ. ได้มีการระบุหลักการและแนวทางการปฏิบัติเพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งทางผลประโยชน์อย่างชัดเจนดังปรากฏในคำสั่งการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ที่ ๑๖๔/๒๕๕๒ เรื่องความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๒ ซึ่งคณะกรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้าง ควรจะต้องทำความเข้าใจและหลีกเลี่ยงการกระทำใด ๆ ที่เข้าข่ายเป็นความขัดแย้งทางผลประโยชน์ โดยเด็ดขาด ทั้งนี้ สารະสำคัญที่ได้มีการระบุในคำสั่งดังกล่าว มีดังนี้

๑. การให้คำนิยาม

เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง ได้มีการให้คำนิยามบุคคล การกระทำ ที่เกี่ยวข้องกับ ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ดังนี้

“ผู้ว่าการ” หมายความว่า ผู้ว่าการการทางพิเศษแห่งประเทศไทย

“พนักงาน” หมายความว่า พนักงานของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ทั้งที่ดำรงตำแหน่งบริหาร และมีได้ดำรงตำแหน่งบริหารและให้หมายความรวมถึงลูกจ้างของการทางพิเศษแห่งประเทศไทยด้วย

“ความขัดแย้งทางผลประโยชน์” หมายความว่า การขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ของการทางพิเศษแห่งประเทศไทยไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม

“บุคคลในครอบครัว” หมายความว่า คู่สมรส บุตร บิดา มารดา พี่น้องร่วมบิดามารดา หรือ ร่วมบิดา หรือมารดาเดียวกัน

“ญาติ” หมายความว่า บุพการี ผู้สืบสันดาน พี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน ลุง ป้า น้า อา คู่สมรส บุพการี หรือผู้สืบสันดานของคู่สมรส บุตรบุญธรรม หรือผู้รับบุตรบุญธรรม

“พวกพ้อง” หมายความว่า ญาติ มิตรสหาย

“ของขวัญ” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่กัน เพื่ออภัยยศยศไมตรีและให้ความหมายรวมถึง เงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ที่ให้เป็นรางวัลหรือให้โดยเสน่หาหรือเพื่อการ สงเคราะห์หรือให้เป็นสินน้ำใจ การให้สิทธิพิเศษซึ่งมิใช่เป็นสิทธิที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไปในการได้รับการ ลดราคาทรัพย์สินหรือการให้สิทธิพิเศษในการได้รับการบริการหรือความบันเทิง ตลอดจนการออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางหรือท่องเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหารหรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกันไม่ว่าจะให้เป็นการลับ หรือ หลักฐานอื่นใด การชำระเงินให้ล่วงหน้าหรือการคืนเงินให้ในภายหลัง

“ประโยชน์อื่นใด” หมายความว่า สิ่งที่มีมูลค่า เช่น การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

“ปกติประเพณีนิยม” หมายความว่า เทศกาลหรือวันสำคัญ ซึ่งอาจมีการให้ของขวัญกันและให้ ความความรวมถึงโอกาสในการแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ความช่วยเหลือตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคมด้วย

๒. ในคำสั่ง กทพ. เรื่องความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ได้กำหนดการกระทำหรือเหตุการณ์ที่ถือเป็น ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ดังนี้

(๑) การใช้ข้อมูลของ กทพ. เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเองหรือผู้อื่น

(๒) การดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือเป็นผู้ถือหุ้นสำคัญในกิจการที่เป็นคู่สัญญา กับ กทพ. หรือกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับ กทพ. เว้นแต่การดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือตำแหน่งการบริหารอื่นที่ กทพ. มอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษร

(๓) การมีบุคคลในครอบครัวเป็นผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการหรือเป็นผู้ถือหุ้น เสียข้างมากในกิจการที่เป็นคู่สัญญากับ กทพ.

๓. ในคำสั่ง กทพ. เรื่องความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ได้กำหนดเรื่องการรับหรือการให้ของขวัญในกรณี ต่าง ๆ ที่เข้าข่ายเป็นความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ที่ทุกส่วนต้องพึงหลีกเลี่ยงดังนี้

(๑) การรับของขวัญจากบุคคลอื่น ซึ่งมีโชติหรือบุคคลในครอบครัว ที่ไม่เป็นไปตามปกติ ประเพณีนิยม หรือที่มีราคาหรือมูลค่าเกินกว่าสามพันบาทตามที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดย ธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ กรณีมีความจำเป็นต้องรับของขวัญไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดี ผู้รับต้องแจ้งข้อเท็จจริงในแบบรายงานความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ที่แนบท้ายคำสั่งนี้ต่อผู้ว่าการทันทีที่สามารถกระทำได้ เพื่อให้คำวินิจฉัยว่ามีความเหมาะสมและสมควร ที่จะให้รับของขวัญไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่ หากผู้ว่าการวินิจฉัยว่าไม่สมควร ก็ให้ของขวัญนั้นตกเป็น สิทธิของ กทพ. สำหรับผู้ว่าการให้รายงานต่อคณะกรรมการ กทพ.

(๒) การยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญที่มีราคาหรือ มูลค่า เกินกว่าสามพันบาทตามที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ จากผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ให้ ในกรณีที่ บุคคลในครอบครัวของผู้ว่าการหรือของพนักงานได้รับของขวัญไว้ก่อนแล้ว แต่ผู้ว่าการหรือพนักงาน ได้ทราบในภายหลัง ให้ดำเนินการตามข้อ ๓(๑) หรือข้อ ๖ แล้วแต่กรณี

(๓) การให้ของขวัญที่มีราคาหรือมูลค่าเกินกว่าสามพันบาทตามที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ แก่ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้ การรับหรือการให้ของขวัญตามข้อ ๓ (๑) ถึงข้อ ๓ (๓) ถ้าเป็นตามปกติประเพณีนิยม และมีราคาหรือมูลค่าไม่เกินกว่าสามพันบาทตามที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้สามารถกระทำได้

๔. ในคำสั่ง กทพ. เรื่องความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ยังมีการกำหนดวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องสำหรับพนักงานที่มีการกระทำที่เป็นความขัดแย้งทางผลประโยชน์ โดยให้พนักงานผู้นั้นเปิดเผยข้อเท็จจริงต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้ว่าการทันทีที่สามารถกระทำได้ โดยใช้แบบรายงานความขัดแย้งทางผลประโยชน์ที่ได้มีการประกาศใช้ และให้พนักงานผู้นั้นขอถอนตัวจากการเป็นกรรมการหรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ ด้วย

๕. ในคำสั่ง กทพ. เรื่องความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ได้กำหนดวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องสำหรับผู้บังคับบัญชา ซึ่งจะต้องไม่แต่งตั้งหรือมอบหมายผู้ที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์เป็นกรรมการหรือเป็นผู้พิจารณาหรือเกี่ยวข้องในการให้ข้อมูล ให้ความเห็น หรือมีอำนาจสั่งการในเรื่องนั้น

๖. ในคำสั่ง กทพ. เรื่องความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ได้กำหนดวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องสำหรับผู้ว่าการและพนักงานทุกคน ในการจัดทำรายงานตามแบบรายงานความขัดแย้งทางผลประโยชน์ที่ได้มีการประกาศใช้เป็นประจำในเดือนที่กำหนดของทุกปี หรือเมื่อได้รับตำแหน่งใหม่ในระดับผู้อำนวยการกองขึ้นไป หรือเมื่อมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์เกิดขึ้นในระหว่างปี โดยรายงานของผู้ว่าการให้นำเสนอต่อคณะกรรมการ กทพ. สำหรับพนักงานให้นำเสนอต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้ว่าการ และให้รองผู้ว่าการ ผู้อำนวยการฝ่าย/สำนัก เป็นผู้เก็บรักษารายงานดังกล่าวไว้อย่างน้อย ๒ ปี

๗. ในคำสั่ง กทพ. เรื่องความขัดแย้งทางผลประโยชน์ มีการกำหนดวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องในการใช้แบบรายงานความขัดแย้งทางผลประโยชน์ โดยให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ให้พนักงานทุกคนรายงานความขัดแย้งทางผลประโยชน์เป็นรายบุคคล ตามแบบรายงานความขัดแย้งทางผลประโยชน์

(๒) ให้รองผู้ว่าการและผู้อำนวยการฝ่าย/สำนัก จัดทำสรุปรายงานความขัดแย้งทางผลประโยชน์ของพนักงานทุกคนในสังกัดตามแบบสรุปรายงานความขัดแย้งทางผลประโยชน์ สำหรับพนักงานประจำผู้ว่าการ ให้จัดทำสรุปรายงานความขัดแย้งทางผลประโยชน์เสนอผู้ว่าการตามแบบสรุปรายงานความขัดแย้งทางผลประโยชน์

๘. ในคำสั่ง กทพ. เรื่องความขัดแย้งทางผลประโยชน์ มีการกำหนดวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง ในกรณีเกิดปัญหาขึ้นเนื่องจากการปฏิบัติตามคำสั่งนี้ โดยกำหนดให้ผู้ว่าการเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

หมวดที่ ๗ การบริหารความเสี่ยง

ความเสี่ยง คือ เหตุการณ์ หรือ การกระทำใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอนและจะส่งผลกระทบต่อหรือสร้างความเสียหาย (ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน) หรือก่อให้เกิดความล้มเหลวหรือลดโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์ขององค์การได้ ดังนั้นเพื่อลดโอกาสในการเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว องค์การควรมีการจัดทำระบบการบริหารความเสี่ยงขององค์การขึ้น

การบริหารจัดการความเสี่ยง ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้างทุกคน โดยจะต้องมีความรับผิดชอบ ในการที่ต้องทำความเข้าใจในหลักการของความเสี่ยงภายใต้ขอบเขตงานที่ได้รับมอบหมาย และมีการตัดสินใจเพื่อการบริหารจัดการความเสี่ยงนั้นอย่างเป็นระบบและเหมาะสม ต่อบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป

การทางพิเศษแห่งประเทศไทย จึงจัดให้มีการศึกษา สืบค้น วิเคราะห์ความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ที่จะมีผลต่อการดำเนินงานขององค์การ ตามเป้าหมายหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ กทพ. และความเสี่ยงนั้นมีผลกระทบ (Impact) ต่อ กทพ. มากน้อยเพียงใด และมีโอกาส (Probability) ที่จะเกิดขึ้นสูงหรือไม่ และการปฏิบัติงานในแต่ละส่วนได้กำหนดวิธีป้องกันหรือลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างไร เพียงพอหรือไม่ หลังจากนั้นจึงจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง เพื่อสร้างแนวทางหรือแผนในการป้องกัน ปรับปรุงและแก้ไขความเสี่ยงนั้น

วิธีปฏิบัติ

ทำการศึกษาและวางแผนบริหารจัดการความเสี่ยง ดำเนินการกำหนดแผนและมาตรการในการลดหรือกระจายความเสี่ยงเสนอต่อผู้บริหารและคณะกรรมการ กทพ. ตลอดจนมีการกำกับดูแลและติดตามศึกษาวิเคราะห์ความเสี่ยง ในการดำเนินการจัดทำแผนและมาตรการบริหารความเสี่ยงในแต่ละด้านมีกระบวนการในการจัดทำ ดังนี้

๑. กำหนดวัตถุประสงค์ (Set Objectives) ครอบคลุมไปถึงขอบเขตระยะเวลา ตลอดจนผู้รับผิดชอบ
๒. ระบุความเสี่ยง (Identify Risks) ในด้านต่าง ๆ
๓. ประเมินความเสี่ยง (Assess Risks) เป็นการระบุถึงระดับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้จากความเสี่ยง และจัดลำดับความเสียหาย
๔. การจัดการความเสี่ยง (Risks Treatment) โดยกำหนดวิธีการจัดการต่อความเสี่ยงที่ระบุไว้
๕. การติดตามผลและการรายงาน (Monitor and Report) และมีการประเมินผลในระยะเวลาที่กำหนด
๖. จัดทำแผนการสื่อสาร และการจัดการอย่างเป็นระบบเพื่อรับมือกรณีเกิดภาวะวิกฤตทั้งในระดับประเทศ และระดับโลก (Crisis Plan)

๗. จัดให้มีระบบควบคุมภายในที่ดี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการกำกับดูแลที่ดี (Good Governance) อันเป็นแนวทางให้ กทพ. เป็นองค์กรที่มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง สามารถลดหรือป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นได้ โดยเริ่มจัดวางระบบการควบคุมภายในและประกาศให้ทุกหน่วยงานถือปฏิบัติ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ ตามหลักเกณฑ์และแนวทางการกำกับดูแลที่ดี ในรัฐวิสาหกิจ นอกจากนี้ ในการดำเนินการที่สำคัญเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในได้ถือปฏิบัติ ตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน ๕ องค์ประกอบ ได้แก่

๗.๑ มีสภาพแวดล้อมของการควบคุมที่ดี (Control Environment) ฝ่ายบริหารและพนักงานสร้างบรรยากาศของการควบคุม เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการควบคุมภายใน โดยส่งเสริมให้พนักงานทุกคนเกิดจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงานในความรับผิดชอบและตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญของการควบคุมภายใน รวมทั้งดำรงรักษาไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมของการควบคุมที่ดี

๗.๒ มีกระบวนการประเมินความเสี่ยงที่เหมาะสม (Risk Assessment) ฝ่ายบริหาร ประเมินความเสี่ยงทั้งจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือผลสำเร็จของงาน

๗.๓ มีกิจกรรมการควบคุมที่ดี (Control Activities) ฝ่ายบริหารจัดให้มีกิจกรรมการควบคุมในทุกหน้าที่และทุกระดับของงานปฏิบัติอย่างเหมาะสม โดยรวมเป็นส่วนหนึ่งในการปฏิบัติงานปกติ เพื่อลดความเสียหาย ความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นและให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการ ควบคุมภายใน

๗.๔ มีสารสนเทศและการสื่อสารที่ดี (Information and Communications) ฝ่ายบริหารได้จัดให้มีสารสนเทศอย่างเพียงพอและบุคลากรทุกระดับจะต้องได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ทันเวลา มีความน่าเชื่อถือ มีการสื่อสารข้อมูลทั้งจากระดับบนลงล่าง จากระดับล่างขึ้นบน และในระดับเดียวกันในองค์กร รวมทั้งสามารถสื่อสารกับบุคคลภายนอกองค์กร เพื่อสามารถรับข้อมูลจาก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสียให้เกิดประโยชน์ต่อ กทพ.

๗.๕ มีระบบการติดตามและการประเมินผลที่ดี (Monitoring and Evaluation) ฝ่ายบริหารได้จัดให้มีการติดตามประเมินผลโดยการติดตามผลในระหว่างการปฏิบัติงานและการประเมินผล รายครั้งอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้ความมั่นใจว่าระบบการควบคุมภายในที่วางไว้มีการปฏิบัติจริง มีความเพียงพอ เหมาะสม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งได้รับการปรับปรุงแก้ไขอย่างเหมาะสม และทันเวลา สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

๘. นำระบบการควบคุมภายในมาใช้โดยรวมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารงาน ซึ่งได้แก่ การวางแผน การดำเนินการ และการติดตามผล ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องจัดให้มีระบบการ ควบคุมภายในที่ดี โดยกำหนดวัตถุประสงค์ วางกลไกการควบคุมและกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้ง มีการติดตามผลการควบคุมภายใน โดยมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๘.๑ กำหนดโครงสร้างองค์กรให้สอดคล้องกับเป้าหมาย มีการจัดแบ่งส่วนงานและการ กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบแต่ละส่วนงานของ กทพ. เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจ และการบริหารงาน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน

๘.๒ กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้บริหาร และพนักงานทุกระดับไว้อย่างชัดเจน อำนาจ อนุมัติต่าง ๆ มีการแบ่งแยกหน้าที่ทั้งในส่วนของผู้ปฏิบัติงานและผู้ติดตามประเมินผล เพื่อให้มีการ ถ่วงดุลอำนาจ และการตรวจสอบระหว่างกัน

๘.๓ กำหนดการควบคุมภายในไว้เป็นส่วนประกอบที่แทรกหรือแฝงอยู่ในการปฏิบัติงาน ตามปกติ เพื่อนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กรและฝ่ายบริหารได้นำการควบคุมภายในมาใช้ โดยรวมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารงานด้านการวางแผน การดำเนินการ และการติดตามผล โดยกำหนดให้มีนโยบาย ระเบียบวิธีปฏิบัติ และคู่มือการปฏิบัติงานเป็นลายลักษณ์อักษร การวางระบบ การควบคุมภายในของ กทพ. คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับจากการควบคุมภายในจะคุ้มค่างับต้นทุนที่เกิดขึ้น

๘.๔ คณะกรรมการ กทพ. กำหนดนโยบาย และกำกับดูแลให้มีระบบการควบคุมภายใน ที่ดี และมีการติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

๘.๕ คณะกรรมการตรวจสอบ สอบทานระบบการควบคุมภายในและตรวจสอบภายใน อย่างเป็นอิสระ ร่วมกับผู้สอบบัญชีและผู้ตรวจสอบภายใน รวมทั้งการมอบข้อสังเกต ข้อเสนอแนะที่เป็น ประโยชน์ต่อระบบการควบคุมภายในองค์กร เพื่อให้ความมั่นใจว่าทุกส่วนงานมีการควบคุมภายใน อย่างเพียงพอ เหมาะสม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๘.๖ ผู้บริหารระดับสูงจัดระบบการควบคุมภายในของ กทพ. สร้างบรรยากาศเพื่อให้เกิด สภาพแวดล้อมของการควบคุมที่ดี ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่พนักงานในเรื่องความซื่อสัตย์ ความมีจริยธรรม

๘.๗ ผู้บริหารระดับรองลงมาทุกระดับ มีหน้าที่รับผิดชอบในส่วนงานที่รับผิดชอบ และ สอบทานการปฏิบัติตามระบบการควบคุมที่วางไว้ ประเมินการควบคุมภายในด้วยตนเอง (Control Self Assessment : CSA) รวมทั้งปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการควบคุมภายในให้มีความรัดกุม ตลอดจนปลูกฝังให้ ผู้ใต้บังคับบัญชามีวินัย และจิตสำนึกที่ดีเกี่ยวกับการควบคุมภายใน

๘.๘ พนักงานทุกระดับปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง มาตรการ และระบบ การควบคุมภายในต่าง ๆ

๘. การวางระบบการควบคุมภายใน จะต้องคำนึงถึงต้นทุน และผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกันว่า ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการควบคุมภายใน จะเกิดความคุ้มค่างับต้นทุนที่เกิดขึ้น

การกำกับดูแลการบริหารความเสี่ยง

เพื่อให้ กทพ. มีการบริหารความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ก่อให้เกิดการ สร้างสรรค์มูลค่าแก่องค์กร (Value Creation) และสนับสนุนกระบวนการกำกับดูแลขององค์กร กทพ. จึงกำหนดให้มี

๑. การรายงานผลการควบคุมภายใน โดยรายงานความมีประสิทธิภาพด้านการควบคุมภายในต่อ ผู้กำกับดูแล คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการ กทพ. และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.)

๒. การรายงานผลการบริหารความเสี่ยง ทั้งในส่วนของการติดตามความก้าวหน้า และการประเมินผลการควบคุมความเสี่ยง ต่อคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง คณะกรรมการตรวจสอบ และ คณะกรรมการ กทพ.

หมวดที่ ๘ จรรยาบรรณ

เพื่อเสริมสร้างการกำกับดูแลกิจการที่ดีในการทางพิเศษแห่งประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพ กทพ. จึงได้กำหนดให้มีประมวลจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ กทพ. อันประกอบด้วยมาตรฐานอันเป็นค่านิยมหลัก และมาตรฐานจริยธรรมองค์การ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนของพนักงาน กทพ.

อย่างไรก็ตาม กทพ. ตระหนักดีว่า การส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีจรรยาบรรณ และการส่งเสริมจริยธรรมของพนักงานที่มีประสิทธิภาพและได้ผล คือการให้ความรู้ ส่งเสริม และสนับสนุนให้มาตรฐานจริยธรรมที่ดั่งงามเข้าไปสู่สำนึกจนกลายเป็นความตระหนัก ประจักษ์แจ้งถึงคุณค่าที่มีต่อตนเอง และองค์การ เพื่อในที่สุดแล้ว พนักงานมีจิตสำนึก และมีความยินดีด้วยตนเอง ที่จะประพฤติปฏิบัติหน้าที่อย่างมีจรรยาบรรณด้วยความสมัครใจ

ดังนั้น ในปี ๒๕๕๔ กทพ. จึงได้จัดทำคู่มือจรรยาบรรณในการดำเนินงานของ กทพ. โดยการนำสาระสำคัญของประมวลจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ กทพ. มาจัดเรียงเป็นหมวดหมู่เพื่อให้จดจำได้ง่าย และเลือกคำย่อที่สื่อถึงความมุ่งมั่นดังกล่าวว่า “HEARTS” ขึ้น อันหมายถึง ปฏิบัติหน้าที่ด้วยหัวใจ พร้อมส่งเสริมให้คณะกรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้าง กทพ. ทุกคน นำหลักการและแนวปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ไปพิจารณาศึกษาและปฏิบัติจริง จนเป็นวัฒนธรรมการทำงานของ กทพ. ที่โดดเด่น และเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมสืบไป ทั้งนี้ “HEARTS” มีความหมายดังนี้ :

H	Honesty	ความซื่อสัตย์
E	Equity/Equitable Treatment	ความเท่าเทียม และความเสมอภาค
A	Accuracy	ความถูกต้อง เทียบตรง
R	Responsibility	ความรับผิดชอบ
T	Transparency	ความโปร่งใส
S	Society	คำนึงถึงสังคม

HEARTS

“เที่ยงตรงซื่อสัตย์ ปฏิบัติเท่าเทียม รับผิดชอบโปร่งใส ใส่ใจสังคม”